

Folium officiale Dioecesis Lavantinae.

Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo.

Kirchliches Verordnungs-Blatt für die Lavanter Diözese.

Inhalt. 76. Decretum, quo speciales clausulae apponuntur indulto saecularizationis, viris Religiosis deinceps concedendo. — 77. Decretum, quo cuilibet sacerdoti conceditur facultas impertiendi Apostolicam Benedictionem religiosis mulieribus in articulo mortis. — 78. Commissio de re biblica: de caractere historico trium priorum capitum Geneseos. — 79. Austausch von Matrifenauszügen aus

Ungarn. — 80. Verhütung ungebührlicher Auszahlungen von Versorgungs genüssen. — 81. Priesterexerziten im Jahre 1909. — 82. Instruktion für den päpstlichen Geheimkämmerer supra numerum. — 83. Ist Eternit als Dachdeckungsmaterial empfehlenswert? — 84. Diözesan-Chronik. Škofijska kronika. — 85. Slostvo. Literatur. — 86. Diözesan-Nachrichten.

76.

Decretum S. Congr. negotiis religiosorum sodalium praepositae, quo speciales clausulae apponuntur indulto saecularizationis, viris Religiosis deinceps concedendo.

Ex audientia Sanctissimi, die 15. Iunii 1909.

Quum minoris esse soleat aedificationis, salvis extraordinariis nonnullis casibus, quod in officiis dioecesanis eminere conspiciantur, qui, vel in aliquo Ordine regulari vota solemnia professi, indultum saecularizationis sive perpetuae sive ad tempus obtinuerint, vel in Instituto aliquo religioso, emissis votis perpetuis, ab istis dispensati fuerint; ne alii inde Religiosi induci possint, ut varios egrediendi claustra praetextus exquirant, quod nimis frequens accidere experientia docet, sanctissimus Dominus noster Pius Papa decimus decernere dignatus est, ut omnibus deinceps rescriptis, quibus saecularizatio perpetua vel ad tempus, aut votorum perpetuorum relaxatio, prout supra, sacerdotibus et clericis in sacris ordinibus constitutis conceditur, adnexae intenduntur, licet non expressae, sequentes clausulae, quarum dispensatio Sanctae Sedi reservatur:

Vetitis, absque novo et speciali Sanctae Sedis indulto:

1.º quolibet officio, et, quoad eos qui ad beneficia habilitati sunt, quolibet beneficio in basilicis maioribus, et in ecclesiis cathedralibus;

2.º quolibet magisterio et officio in seminariis clericalibus maioribus et minoribus aliisque Institutis, in quibus clerici educantur, nec non in Universitatibus et Institutis, quae privilegio apostolico gaudent conferendi gradus academicos in re philosophica, theologica et canonica;

3.º quocumque officio vel munere in Curiis episcopalibus;

4.º officio Visitatoris et Moderatoris domorum Religiosorum utriusque sexus, etiamsi agatur de congregationibus mere dioecesanis;

5.º habituali domicilio in locis, ubi exstat conventus, vel domus religiosa Provinciae, vel Missionis, cui sacerdos vel clericus saecularizatus, vel a votis perpetuis solutus, ut supra, adscriptus erat.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, eodem die 15. Iunii 1909.

Fr. I. C. Card. **Vives**, Praefectus.

D. Laurentius **Janssens**, O. S. B., Secretarius.

L. † S.

Decretum S. Congregationis Sancti Officii, quo cuilibet Sacerdoti conceditur facultas impertiendi Apostolicam Benedictionem religiosis mulieribus in articulo mortis.

Die 1. Aprilis 1909.

Quum religiosis mulieribus ad instituta votorum tum solemnium tum simplicium pertinentibus benedictionem apostolicam in articulo mortis impertiri nonnisi ordinarius earum confessarius, iuxta vigentem in praesens disciplinam, regulariter permittatur; ne forte, hoc quavis ex causa impedito, supremo huiusmodi spirituali solatio illae destituantur, sanctissimus D. N. D. Pius PP. X. oblati sibi ad rem precibus ex animo annuens, in solita audientia R. P. D. Adessori S. Officii concessa, benigne indulgere dignatus est, ut, quandocumque alius quilibet

sacerdos ad extrema sacramenta religiosis mulieribus votorum tum solemnium tum simplicium ministranda rite vocetur, eisdem animam agentibus apostolicam etiam benedictionem, etsi aliunde hac facultate non polleat, impertiri valeat, ad normam, ceteroquin, apostolicae Constitutionis s. m. Benedicti XIV., quae incipit *Pia mater*, et servata forma in Rituali romano praescripta. Contrariis quibuscumque, etiam speciali mentione dignis, non obstantibus.

A. Can. **Giambene**, *Substitutus pro Indulgentiis.*

L. † S.

Commissio de re biblica: de characterē historico trium priorum capitum Geneseos.

I. Utrum varia systemata exegetica, quae ad excludendum sensum litteralem historicum trium priorum capitum libri Geneseos excogitata et scientiae fuco propugnata sunt, solido fundamento fulciantur?

Resp. Negative.

II. Utrum non obstantibus indole et forma historica libri Geneseos, peculiari trium priorum capitum inter se et cum sequentibus capitibus nexu, multiplici testimonio Scripturarum tum novi Testamenti, unanimi fere sanctorum Patrum sententia ac traditionali sensu, quem, ab israelitico etiam populo transmissum, semper tenuit Ecclesia, doceri possit, praedicta tria capita Geneseos continere non rerum vere gestarum narrationes, quae scilicet obiectivae realitati et historicae veritati respondeant; sed vel fabulosa ex veterum populorum mythologiis cosmogoniis deprompta et ab auctore sacro, expurgato quovis polytheismi errore, doctrinae monotheisticae accommodata; vel allegorias et symbola, fundamento obiectivae realitatis destituta, sub historiae specie ad religiosas et philosophicas veritates inculcandas proposita; vel tandem legendas ex parte historicas et ex parte fictitias ad animorum instructionem et aedificationem libere compositas?

Resp. Negative ad utramque partem.

III. Utrum speciatim sensus litteralis historicus vocari in dubium possit, ubi agitur de factis in eisdem capitibus enarratis, quae christianae religionis fundamenta attingunt: uti sunt, inter caetera, rerum univer-

sarum creatio a Deo facta in initio temporis; peculiaris creatio hominis; formatio primae mulieris ex primo homine; generis humani unitas; originalis protoparentum felicitas in statu iustitiae, integritatis et immortalitatis; praeceptum a Deo homini datum ad eius obedientiam probandam; divini praecepti, diabolo sub serpentis specie suasore, transgressio; protoparentum deiectio ab illo primaevo innocentiae statu; nec non Reparatoris futuri promissio?

Resp. Negative.

IV. Utrum in interpretandis illis horum capitum locis, quos Patres et Doctores diverso modo intellexerunt, quin certi quippiam definitique tradiderint, liceat, salvo Ecclesiae iudicio servataque fidei analogia, eam quam quisque prudenter probaverit, sequi tuerique sententiam?

Resp. Affirmative.

V. Utrum omnia et singula, verba videlicet et phrases, quae in praedictis capitibus occurrunt, semper et necessario accipienda sint sensu proprio, ita ut ab eo discedere numquam liceat, etiam cum locutiones ipsae manifesto appareant improprie, seu metaphorice vel anthropomorphice, usurpatae, et sensum proprium vel ratio tenere prohibeat vel necessitas cogat dimittere?

Resp. Negative.

VI. Utrum, praesupposito litterali et historico sensu, nonnullorum locorum eorundem capitum interpretatio allegorica et prophetica praefulgente sanctorum Patrum

et Ecclesiae ipsius exemplo, adhiberi sapienter et utiliter possit?

Resp. *Affirmative.*

VII. Utrum, cum in conscribendo primo Geneseos capite non fuerit sacri auctoris mens intimam adspectabilium rerum constitutionem ordinemque creationis completum scientifico more docere; sed potius suae genti tradere notitiam popularem, prout communis sermo per ea ferebat tempora, sensibus et captui hominum accommodatam, sit in horum interpretatione adamussim semperque investiganda scientifici sermonis proprietates?

Resp. *Negative.*

VIII. Utrum in illa sex dierum denominatione atque distinctione, de quibus in Geneseos capite primo, sumi

possit vox *Yôm* (dies), sive sensu proprio pro die naturali, sive sensu improprio pro quodam temporis spatio, deque huiusmodi quaestione libere inter exegetas disceptare liceat?

Resp. *Affirmative.*

Die autem 30. Iunii anni 1909, in audientia ambobus Reverendissimis Consultoribus ab actis benigne concessa, Sanctissimus praedicta responsa rata habuit ac publici iuris fieri mandavit.

Romae, die 30. Iunii 1909.

Fulcranus **Vigouroux**, P. S. S.

Laurentius **Janssens**, O. S. B.

L. † S.

79.

Austausch von Matrikenauszügen aus Ungarn.

Die hochlöbliche k. k. Statthalterei in Graz hat unterm 1. August 1909, Bl. 6 $\frac{2401}{1}$ 09, nachstehendes Schreiben anher gerichtet:

„Das k. k. Ministerium des Innern hat mit dem Erlasse vom 1. Juli 1909, Z. 53706 ex 1906 im Einvernehmen mit den k. k. Ministerien für Kultus und Unterricht und für Landesverteidigung und mit Rücksicht auf den vom k. k. ungarischen Ministerium des Innern in konkreten Fällen eingenommenen Standpunkt zur Behebung möglicher Zweifel erklärt, daß der Normalerlaß des k. k. Ministeriums des Innern vom 28. August 1871, Z. 11081 (intimiert von der k. k. Statthalterei in Graz unterm 5. September 1871, Z. 10652) betreffend die fallweise Anzeige der Sterbefälle von in den Ländern der heiligen ungarischen Krone geborenen männlichen Individuen unter 23 Jahren seitens der Matrikenführer des inländischen Sterbeortes, — sowie der sich auf diesen Erlaß berufende und die Ausdehnung der bezüglichlichen Verpflichtung auf landsturmpflichtige Personen bis zum 42. Lebensjahre bezweckende Erlaß des k. k. Ministeriums für Landesverteidigung vom 4. September 1888, Z. 4698/II-a (intimiert von der k. k. Statthalterei in Graz unterm 19. September 1888, Z. 19658) durch die Ministe-

rialverordnung vom 6. August 1896, R. G. Bl. Nr. 150 betreffend den Austausch von Matrikenauszügen zwischen den im Reichsrate vertretenen Königreichen und Ländern einerseits und den Ländern der heiligen ungarischen Krone mit Ausnahme von Kroatien und Slavonien andererseits, — in Verbindung mit Punkt 3 des Normalerlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 12. August 1898, Z. 5303 (intimiert von der k. k. Statthalterei in Graz unterm 28. Dezember 1898, Zahl 26825, n. ö. Normaliensammlung Nr. 2437) — betreffend die Gebahrung mit den aus dem Auslande einlangenden Matrikenauszügen, — hinsichtlich jenes Gebietes der heiligen ungarischen Krone, bezüglich dessen die fragliche Austausch-Konvention gilt, gegenstandslos geworden sind.

Hinsichtlich der Länder Kroatien und Slavonien sind die obervährten beiden Erlasse als auch dormalen noch zu Recht bestehend zu betrachten.

Hievon wird das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat behufs gefälliger Verständigung der unterstehenden Matrikenführer in Kenntnis gesetzt.“

Wird den hochw. Herren Matrikenführern zur Benennungswissenschaft und Darnachachtung anmit mitgeteilt.

80.

Verhütung ungebührlicher Auszahlungen von Versorgungsgenüssen.

Die hochlöbliche k. k. Finanz-Landes-Direktion für Steiermark in Graz hat unterm 12. August 1909, Bl. 20.145, nachstehendes Schreiben anher übermittelt:

„Gemäß § 3 der Verordnung des Finanzministeriums vom 5. Juni 1909 R. G. Bl. Nr. 85 haben die mit der Matrikenführung betrauten Organe vom 1. Juli 1909 an

anlässlich der in ihrem Sprengel sich ergebenden Todesfälle und Trauungen nach Maßgabe der Lebensstellung des oder der Verstorbenen, bzw. der Braut, zu erheben, ob die verstorbene Partei, bzw. Braut, mit einem staatlichen Versorgungsgenüsse oder mit einem Haller-Versorgungs- oder Erziehungsstipendium beteilt war.

Weiters wurde mit obgenannter Verordnung bestimmt, daß im bejahenden Falle mit Rücksicht auf den Wohnort und insofern dieser nicht bekannt ist, den Sterbe- bzw. Trauungsort der zuständigen Zahlstelle (k. k. Steuerämter, k. k. Finanzlandeskasse) und in jenen Ländern, in welchen die Auszahlung der Versorgungsgenüsse obligatorisch im Wege der k. k. Postsparkasse vollzogen wird, dem Rechnungsbureau der zuständigen Finanzlandesbehörde die Anzeige zu erstatten ist.

Kann seitens des Matrikenführers nicht festgestellt werden, daß die Partei mit einem staatlichen Versorgungsgenüsse beteilt war, besteht jedoch die Vermutung hiefür, so ist dieser Umstand der nach dem Sterbeorte der Partei oder dem Wohnorte der Braut zuständigen Finanzlandesbehörde bekannt zu geben.

Im Schlußsage obz. § 3 ist die Bestimmung aufgenommen, daß die den Matrikenführern bisher obliegende Verpflichtung zur Anzeige derartiger Todes- und Verehelichungsfälle an die politische Behörde in Zukunft zu entfallen hat.

Die k. k. Finanzlandesdirektion in Graz stellt mit Rücksicht auf obige Bestimmungen das höfliche Ersuchen, an die untergeordneten Pfarrämter die entsprechenden Weisungen ergehen lassen und anordnen zu wollen, daß Anzeigen derartiger Todes- und Verehelichungsfälle von den Pfarrämtern ohne Verzug direkt an die zuständige Zahlstelle (k. k. Steueramt) gerichtet werden.

Beigefügt wird noch, daß gem. Punkt 3 der Finanzministerialverordnung vom 26. Juni 1909, Bl. 45764 Z. M. Bd. Bl. Nr. 70 die Finanzlandesdirektionen, welchen Anzeigen über Todesfälle oder Wiederverehelichungen zukommen, die ihren eigenen Pensionistenstand nicht betreffen, für die Eruiierung der zuständigen Zahlstelle und Weiterleitung der Anzeige Sorge zu tragen haben.

Von obgenannten Bestimmungen wurde das Hochwürdige Fürstbischöfliche Ordinariat der Diözese Seckau bereits in Kenntnis gesetzt.

Der k. k. Vizepräsident:

Menš m. p.

Im Nachhange zum voranstehenden Schreiben hat die hochlöbliche k. k. Finanz-Landesdirektion für Steiermark in Graz unterm 4. September 1909, Zahl 22.971, nachstehenden Erlaß betreffs Vorschriften zur Verhütung ungebührlicher Auszahlungen von Versorgungsgenüssen anher zur Kenntnis gebracht:

„Seit der im Einvernehmen mit den Ministerien des

Innern, für Kultus und Unterricht, für öffentliche Arbeiten, sowie mit dem Obersten Rechnungshofe ergangenen Verordnung des k. k. Finanzministeriums vom 5. Juni 1909, R.-G.-Bl. Nr. 85, betreffend die Vorschriften zur Verhütung ungebührlicher Auszahlungen von Versorgungsgenüssen mehrten sich die Fälle, daß die mit der Matrikenführung betrauten Organe die Bestätigungen über Leben und Aufenthalt, sowie über die Fortdauer der Witwenschaft ohne Unterschied um welche Art von Versorgungsgenüssen es sich handelt, verweigern.

Die k. k. Finanzlandesdirektion erlaubt sich daher im Nachhange zum h. v. Ersuchsschreiben vom 12. August 1909, Zahl 20.145, das höfliche Ersuchen zu stellen, den mit der Matrikenführung betrauten Organen folgendes zu eröffnen.

Obzitierte Finanzministerialverordnung gilt für nachstehende Kategorien von Ruhe- und Versorgungsgenüssen:

Für Ruhe- und Versorgungsgenüsse von Zivilstaatsbeamten, Staatslehrpersonen und Bediensteten der Dienerkategorie, welche die allgemeinen Pensionen belasten, dann für die, die allgemeinen Pensionen belastenden Ruhe- und Versorgungsgenüsse der Kanzleioffizianten und ihrer Hinterbliebenen, endlich für die Haller-Versorgungs- oder Erziehungsstipendien.

Keine Geltung hat obzitierte Finanzministerialverordnung dagegen für nachgenannte Ruhe- und Versorgungsinstitute und zwar für die aus dem Versorgungsinstitute der den staatlichen Kanzleioffizianten zu zahlenden Ruhe- und Versorgungsgenüsse der Kanzleioffizianten und ihrer Hinterbliebenen, für die Ruhe- und Versorgungsgenüsse der Postmeister, Postoffizianten und sonstigen Posthilfsbeamten und Landpostbediensteten aller Art, ferner für Militärversorgungsgenüsse irgend welcher Art, daher auch nicht für solche, welche gänzlich oder zum Teile die allgemeinen Pensionen belasten, weiters für Pensionen aus dem Lehrpensionsfonds oder anderen Fonds, für die gemeinschaftlichen (d. i. gemeinschaftlich mit Ungarn bestrittenen) Pensionen, endlich für solche auf Rechnung des ungarischen Staatschazes oder Bosniens und der Herzegowina.

Die Parteien, die im Genusse derartiger Pensionen, Gnadengaben, Erziehungsbeiträge usw. stehen, haben daher, wie bisher auf den Quittungen von Seite der Matrikenführer die vorgeschriebenen Bestätigungen einzuholen und sind die matriken-ämtlichen Bestätigungen demnach noch zu erteilen.

Der k. k. Vizepräsident:

Menš m. p.

Vorstehende Erlässe werden den Hochw. Matrikenführern mit dem Auftrage zur Kenntnis gebracht, Anzeigen obbesprochener Todes- und Verehelichungsfälle ohne Verzug direkt an die zuständige Zahlstelle (k. k. Steueramt) zu richten, sowie den in Rede kommenden Personen die Bestätigungen über Leben und Aufenthalt und über die Fortdauer der Witwenschaft nicht vorzuenthalten.

Priestererexerzitien im Jahre 1909.

An den diesjährigen Priestererexerzitien, zu deren Teilnahme die Einladung im Kirchlichen Verwaltungs-Blatte vom 18. Juni 1909, VII, Absatz 55 und mit dem h. ä. Zirkulare vom 13. August 1909, Zl. 3801, erfolgt war, beteiligten sich mit dem hochwürdigsten Oberhirten an der Spitze 103 Priester aus allen Teilen der Diözese. Die geistlichen Übungen leitete in den allen Teilnehmern gewiß unvergeßlichen Tagen vom 23. bis 27. August l. J. in der St. Aloisiuskirche in Marburg der hochwürdige P. Eduard Fischer S. J., Prokurator in der Residenz der Gesellschaft Jesu (Canisiusgasse) in Wien. In alphabetischer Reihenfolge waren die Teilnehmer nachbenannte hochwürdige Herren: Asič Magimilian, Kaplan in Ponigl; Bezenšek Georg, Pfarrer in Čadram; Bogovič Johann, Kaplan zu St. Magdalena in Marburg; Caf Jakob, Pfarrer und Dechant zu St. Thomas bei Großsonntag; Cinglak Jakob, Kaplan in Hohenegg; Časl Franz, Pfarrer zu St. Leonhard ob Tüffer; Čede Josef, Pfarrer in Studeniz; Dekortl Josef, Pfarrer in Laufen; Drogenik Anton, Pfarrer in Feldbors; Dr. Franz Feuß, Theologieprofessor in Marburg; Gabere Simon, Ehrendomherr, Vorstadtpfarrer und Dechant zu St. Magdalena in Marburg; Gajšek Johann, Pfarrer zu St. Veit bei Grobelno; Gartner Franz, Pfarrer in Montpreis; Gomilšek Franz, Pfarrer zu St. Peter in Barentale; Gorican Johann, Pfarrer in Spitalič; Gregore Pankraz, Pfarrer zu St. Wenzel; Grušovnik Adam, Hauptpfarrer und Dechant in Rötisch; Haubenreich Alois, F. B. Expeditur in Marburg; Heber Franz, Pfarrer in Unterpulsgau; Dr. Još. Hohnjec, Theologieprofessor in Marburg; Hrastel Gregor, Pfarrer in Zellnitz a. D.; Hribnik Jakob, Pfarrer und Dechant in Graßlau; Hribovšek Karl, Dompropst in Marburg; Jamšek Nikolaus, Kaplan in Trisail; Janežič Rudolf, Spiritual in Marburg; Janžekovič Lorenz, Pfarrer in Wernsee; Jerovšek Anton, f. f. Professor in Marburg; Jurčič Josef, Hauptpfarrer und Dechant in Saldenhofen; Jurhar Martin, Kaplan in Gomobiz; Kavčič Jakob, Domherr in Marburg; Koeiper Johann, f. f. Religionslehrer in Marburg; Kocuvan Anton, Pfarrer in Lembach; Kokelj Alois, Pfarrer in Wurmberg; Kolarič Anton, Gymnasialprofessor in Pettau; Kolarič Josef, Pfarrer zu St. Nikolaus ob Tüffer; Končan Fortunat, Kaplan in Markt-Tüffer; Dr. Anton Korošec, Reichsrats- und Landtagsabgeordneter in Marburg; Kosar Jakob, Pfarrer in Seizdorf; Kosel Franz, Pfarrer in Loče; Kosi Jakob, Stadtpfarrkaplan in Cilli; Krohne Josef, Pfarrer in Raßwald; Kropivšek Valentin, Kaplan zu St. Lorenzen in W. B.; Kumer Karl, Pfarrer in Prihova; Lajnsie Anton, Pfarrer zu St. Martin bei Wurmberg; Letonja Franz, Kaplan zu St. Martin bei Windischgraz; Lom Franz, Pfarrer zu St. Peter am Kronen-

berg; Lorenčič Vinzenz, Kaplan zu St. Anna am Kriechenberg; Lovrec Andreas, Kaplan zu St. Georgen a. d. Stainz; Dr. Franz Lukman, Theologieprofessor in Marburg; Luskar Johann, Kaplan in Neufkirchen; Majcen Josef, Domherr in Marburg; Markošek Johann, Religionslehrer in Marburg; Matek Martin, Doctor rom. in iure can., Domherr in Marburg; Medvešek Johann, Pfarrer in Tainach; Menhart Jakob, Pfarradministrator in Großsonntag; Dr. Johann Mlakar, Domdechant in Marburg; Moravec Franz, Dompfarrer in Marburg; Novak Anton, Pfarrer in Gams; Ogradi Johann, Kaplan zu St. Jakob in W. B.; Ostrž Franz, Kaplan zu St. Martin im Rosentale; Ozmeč Josef, Pfarrer zu St. Lorenzen a. D.; Pajtler Johann, Pfarrer zu St. Ruprecht in W. B.; Panič Josef, Pfarrer zu St. Anton a. Bahren; Pečnak Josef, Kaplan in Trisail; Petelinšek Martin, Dom- und Stadtpfarrkaplan in Marburg; Potokar Gregor, Pfarrer in Bočna; Psunder Ferdinand, Stadtpfarrvikar in Pettau; Rant Hubert, f. u. f. Feldkurat in Marburg; Sagaj Markus, Kaplan in Zellnitz a. D.; Sigl Josef, Pfarrer in Trofin; Sinko Franz, Kaplan zu St. Marein bei Erlachstein; Slavec Albin, Kaplan in Retschach; Dr. Matthias Slavič, deutscher Prediger und Katechet in Cilli; Dr. Josef Somrek, Theologieprofessor in Marburg; Dr. Augustin Stegensek, Theologieprofessor in Marburg; Stergar Anton, Kaplan zu St. Magdalena in Marburg; Sternšek Franz, Stadtpfarrkaplan in Pettau; Šebat Anton, Pfarrer in Süßenheim; Šelih Georg, Pfarrer zu St. Kunigund am Bahren; Škamlec Ignaz, Kaplan in Luttenberg; Štrakl Matthäus, Pfarrer zu St. Peter bei Marburg; Dr. Johann Tomažič, F. B. Hofkaplan in Marburg; Trafenik Josef, F. B. Kanzlist in Marburg; Trinkaus Anton, Kaplan in Kerschbach; Trop Franz, Chorvikar in Marburg; Ulčnik Martin, Pfarrer zu St. Florian in Dolič; Verk Heinrich, Pfarrer und Dechant in Videm; Vodošek Josef, Pfarrer zu St. Wolfgang in W. B.; Voh Bartholomäus, Domherr in Marburg; Vračun Franz, Pfarrer zu St. Nikolaus bei Wiederdries; Vreže Johann, f. f. Professor in Marburg; Wolf Johann, F. B. Rechnungsrevident in Marburg; Wurzer Matthias, Pfarrer in Maria Raß; Zadravec Johann, Pfarrer zu St. Wolfgang am Ragberg; Zakošek Johann, Kaplan in Stalis; Zdolšek Andreas, Pfarrer zu St. Stefan; Zidanšek Josef, Theologieprofessor in Marburg; Zmazek Franz, Pfarrer zu St. Benedikten in W. B.; Zupanič Jakob, Pfarrer in Gutendorf; Žagar Paul, Kaplan in Unterpulsgau; Žekar Josef, Kaplan in Rohitsch; Žičkar Markus, Pfarrer zu St. Bartholomä bei Loče; Žolgar Vinzenz, Kaplan zu St. Magdalena in Marburg.

Bei der Schlußfeier der hl. Exerzitien hielt der hoch-

würdigste Oberhirt vor der hl. Messe an die Teilnehmer eine kurze, wohlbedachte Ansprache, in welcher er bewegten Herzens vorab den schuldigen Dank sagte Gott dem Herrn für alle in den hl. Exerzitien erhaltenen Gnaden; ferner dem Herrn Exerzitienleiter für die ausgezeichneten Vorträge und sonstige Mühewaltung; sodann den Herren Exerzitanten sowie

ihren geistlichen Herren Stellvertretern zu Hause, denen er mit dem oberhirtlichen Danke auch seinen Gruß im Herrn entbot. Auf die Ansprache folgte die hl. Messe coram Sanctissimo mit der Generalkommunion der Priester, die Abbetung des Ambrosianischen Lobgesanges und die Erteilung des hl. Apostolischen Segens.

82.

Instruktion für den päpstlichen Geheimkämmerer *supra numerum*.

Ueber eine Anfrage, betreffend die Privilegien des päpstlichen Geheimkämmerers *supra numerum*, wird im folgenden eine Instruktion, wie solche dem Geheimkämmerer eingehändigt wird, dem Hauptinhalte nach in Uebersetzung zum Abdrucke gebracht.

Instruktion

für den päpstlichen Geheimkämmerer *supra numerum*.

1. Die päpstlichen Geheimkämmerer sind Mitglieder des päpstlichen Hofes und es gebührt ihnen der Titel Monsignore (nicht Prälat).

2. Sie können ein dreifaches Kleid tragen.

3. Das erste Kleid besteht: a) aus einem violetten Talar mit einem 15 cm langen Streifen, Knopflöchern, Knöpfen und Saum von violetter Seide; b) aus einer 12 cm breiten Binde von violetter Seide, welche an der linken Seite in der Länge von 50 cm herabhängt und mit zwei Quasten von derselben Farbe versehen ist; c) aus einem Mantel über dem Talar mit inwendigen Aufschlägen, die 20 cm breit sind, und mit einem Saum von violetter Seide; d) aus einem Kollare von violetter Seide; e) aus schwarzen Strümpfen und Schuhen mit silbernen Schnallen; f) aus einem Hut mit Schnüren und schwarzen Quasten. Der Stoff des Talars und des Mantels ist Tuch oder Wolle, im Sommer kann er auch Seide sein.

4. Das zweite Kleid, *Croceia* genannt, ist ein weites Oberkleid von roter Wolle mit breiten Ärmeln bis zum Ende des Vorderarmes, mit Aufschlägen von roter Seide, darüber eine Cappa mit Kapuze von roter Wolle, gefüttert innerhalb mit roter Seide und außerhalb mit Hermelin im Winter und mit Seide im Sommer. Dieses Kleid wird angelegt über das im vorhergehenden Artikel beschriebene Gewand ohne Mantel.

5. Das dritte Kleid wird genannt *Piano* und besteht: a) aus einem schwarzen Talar mit Knopflöchern, Knöpfen und Saum von violetter Seide; b) aus einer 12 cm breiten Binde aus violetter Seide, versehen am Ende der an der linken Seite herabhängenden Binde mit Fransen aus Seide von derselben Farbe; c) aus einem schwarzen Mantel

aus Wolle oder aus Seide; d) aus einem Kollare von violetter Seide; e) aus schwarzen Strümpfen und Schuhen mit silbernen Schnallen; f) aus einem Hut mit schwarzer Schnur und schwarzer Quaste.

6. Das erste Kleid wird getragen beim Dienste in der päpstlichen Anticamera und bei den heil. Funktionen; das zweite Kleid in den Kapellen und in den öffentlichen Konsistorien. Bei allen anderen Gelegenheiten wird das Kleid, *Piano* genannt, getragen.

7. Die päpstlichen Geheimkämmerer bleiben unter der Jurisdiktion des eigenen Ordinarius.

8. In den päpstlichen Kapellen und in den öffentlichen Konsistorien nehmen sie teil an dem päpstlichen Hof, tragen das Kleid, *Croceia* genannt, und gehen nach den Konsistorialadvokaten.

9. Bei den feierlichen Aufzügen des Heiligen Vaters tragen sie die beiden Fächer.

10. Bei dem Dienst in der päpstlichen Anticamera haben sie ihren Platz in der geheimen Anticamera.

11. Die Geheimkämmerer haben den Vortritt vor den Ehrenkämmerern.

12. Wenn sie den Heiligen Vater begleiten, gehen die Geheimkämmerer unmittelbar nach den Geheimkämmerern *di Spada e Cappa*.

13. Wenn die Geheimkämmerer ihre Dienste im Laufe des Jahres in der päpstlichen Anticamera versehen haben, so erhalten sie vom Maestro di Camera am St. Petri- und Pauli-Feste zwei silberne Medaillen.

14. Die Geheimkämmerer müssen jedes Jahr im Monate November den Maggiordomo von ihrem Aufenthalte benachrichtigen, damit ihre Namen in der *Gerarchia Cattolica* verzeichnet werden.

15. Wenn der Geheimkämmerer aus dem Album gestrichen wird, so verliert er *ipso facto* seinen Titel und seine Privilegien und muß sein Ernennungsdekret dem Maggiordomo zurücksenden.

16. Die Geheimkämmerer verlieren beim Tode des Papstes ihren Titel und ihre Privilegien; wünschen sie beim

nachfolgenden Papste in die Zahl der Geheimkämmerer aufgenommen zu werden, so müssen sie bei demselben bittlich einkommen.

Vide: „Istruzioni per i Camerieri segreti soprannu-

merari e i Camerieri d' onore in abito paonazzo“. Dal Vaticano li 17. Maggio 1909.

(L. S.)

Il Maggiordomo di Sua
Santità Bisleti m. p.“

83.

Ist Eternit als Dachdeckungsmaterial empfehlenswert?

Vor wenigen Jahren kam in den Handel ein künstlich hergestellter Schiefer, der angeblich unverbrennbar und unzerstörbar sei und bezeichnenderweise Eternit genannt wurde. Überdies ist er leichter als Naturschiefer und braucht deswegen schwächere Gerüste. Damit war anscheinend ein ideales Dachdeckungsmaterial gefunden und durch Reklame kam es auch weit und breit zur Anwendung. So auch in unserer Diözese z. B. bei Turmdächern. Doch in letzter Zeit mehren sich die Stimmen gegen den Gebrauch desselben. Zuerst brachten Tagesblätter die Nachricht, daß bei einem heftigen Brande in Tirol der Eternitschiefer explodierte und Stückchen desselben weit weggeschleudert wurden und so eine große Gefahr für die Umgebung bildeten. Ferner haben Untersuchungen am k. k. technologischen Museum in Wien festgestellt, daß „der Eternitschiefer bei hohen Temperaturen und mit Wasser in Berührung mit großer Gewalt in kleine Splitter springt und dadurch Löschaktionen sehr erschwert.“ Bei monumentalen und

historischen Bauten, wie es die Kirchen sind, kommt noch besonders in Betracht, daß dem Eternit der ästhetische Stimmungswert fehlt. Wie prachtvoll harmonieren durch die Witterungseinflüsse tiefbraun verfärbte Ziegeldächer mit der Landschaft, mag sie nun im grünen Kleide sein oder schneeweiß! Ein mit Eternitschiefer gedecktes Dach bildet hingegen einen kühlen grauweißen und störenden Fleck, der fremd im Landschaftsbilde erscheint und dasselbe beeinträchtigt. Es kommt viel auf die Farbe des Daches an. Das dunkle Dach erscheint viel wuchtiger und scheint das Mauerwerk in der Höhe zusammenzufassen und zu binden, ist auch in die Ferne wirksam; das helle Eternit- oder auch Zementziegeldach bildet hingegen keinen richtigen Abschluß für einen monumentalen Bau und erscheint in der Ferne fast als Fortsetzung der fentrechteten Mauer. Durch unpassend gewählte Dachdeckung wird so dem schönsten Schmuck der Landschaft — den Kirchen mit den hochragenden Türmen — Charakter und Monumentalität geraubt.

84.

Diözesan-Chronik. Škofijska kronika.

Einweihung der kleinen Hauskapelle und des Kreuzweges in der Kaiser Franz Josef I. Jubiläums-Lehrerinnenbildungsanstalt der ehrw. Schulschwestern in Marburg. — In diesem prachtvollen Anstaltsgebäude, dessen Aufbau im Jahre 1908 fertiggestellt und das am 27. September desselben Jahres feierlich eingeweiht und eröffnet wurde, fehlte noch für die Lehrerinnen sowohl als für die Schülerinnen eine Hauskapelle, um in ihr in der freien Zeit nach Herzensbedürfnis eine stille Andacht verrichten zu können. Am 6. Juli 1909 fand nun durch Se. fürstbischöflichen Gnaden den hochwürdigsten Herrn Fürstbischof die Einweihung dieser ersehnten Kapelle in sehr feierlicher Weise statt. Nachdem sich die geladenen hohen Gäste wenige Minuten vor 7 Uhr früh im neuen Schulhause versammelt hatten, fuhr bald darauf der hochwürdigste Oberhirt bei der reichgeschmückten Pforte vor, wo er von der anwesenden Geistlichkeit ehrfurchtsvoll em-

pfangen und sodann von den Schülerinnen Maria Kralik und Milovana Rosina durch Ansprachen ehrerbietigst begrüßt wurde. Hierauf erfolgte unter Vorantritt vieler weißgekleideter Mädchen, von denen 14 die zu weihenden Kreuzwegstationsbilder trugen, der Einzug in die Kapelle im III. Stockwerke. Beim Betreten des III. Stockwerkes begrüßte Se. Exzellenz den hochwürdigsten Oberhirten die Lehramtskandidatin Josefina Mertschun, worauf das Responsorium Ecce Sacerdos magnus gesungen wurde. Vor allem erhielt nun die zwar kleine aber liebliche Kapelle zu Ehren Unserer lieben Frau vom heiligsten Herzen Jesu die Weihe. Sodann weihten Se. fürstbischöflichen Gnaden in der Kapelle den neuen Kreuzweg, die Seitenstatuen des Altars St. Franziskus von Assisi und St. Antonius von Padua, die Wandstatue des heil. Josef und ein kleines Wandkreuz; endlich noch eine Herz Jesu-Statue vor der Kapelle und ein großes Wandkreuz im Stiegenhause zum III. Stockwerke.

Nach vollzogenem Weiheakte zelebrierte der Hochwürdigste Herr Fürstbischof unter Assistenz mehrerer Priester in der neuen Kapelle die erste heil. Messe, worauf er an die in und vor der Kapelle versammelten Festteilnehmer von der Empore vor der Herz Jesu-Statue aus eine weihevollen und zum Herzen gehende Ansprache hielt und in welcher er von den fünf Gotteshäusern sprach, die Gott zur Andacht und zum Gebete bestimmte und die da sind: das Elternhaus, das christliche Schulhaus, die Gottes Natur, das Herz des Menschen und die Kirche. Die unvergeßliche Feier dauerte von 7 Uhr früh bis 10 Uhr vormittags und wurde mit der Abbetung des Te Deum laudamus und der Erteilung des Segens mit dem Allerheiligsten in würdigster Weise geschlossen. Beim Abschiede richtete noch an Se. Excellenz den hochwürdigsten Oberhirten ein Dankeswort die Lehramtskandidatin Gertraud Grafenauer.

Birma in kanoniški obisk v Videmskem dekanatu se je vršil od 9. do 15. julija ter od 10. do 13. septembra t. l. Prevzv. knez in škof so se podali tja dne 9. julija popoldne. Na postaji v Laškem trgu jih je pozdravil g. nadžupnik in dekan Dr. Fr. Kralje ter jih spremil do Zidanegamosta, kjer sta jih pričakovala dekan g. H. Verk in župnik Sevnški g. Jan. Dobršek, in na Rajhenburški postaji se jim je pridružil opat trapistov preč. P. Janez Krst. Epalle. Na Vidmu so Nadpastirja pozdravili: g. dekan z duhovščino, župan g. Franc Ban, učenka Angela Podjed, v imenu Marijinih družb pa mladenič Henr. Uršič in mladenka Terezija Knez. Napisi na slavolokih so se glasili: „Prisrčno pozdravljeni, prevzvišeni nadpastir! — Blagoslovite nas! — Spet srečno došli! — Hvaljen bodi Jezus Kristus (5 krat). — Iskrena zahvala za duhovne dobrote! — Ave Marija! — Bog z Vami!“ Dne 10. julija so mil. knez v svoji pridigi postavili 18. aprila t. l. blaženim prišteto Ivano d'Arc vernikom sploh za zgled junaškega vojskovanja zoper dušne sovražnike, najnovejšega avstrijskega svetnika Klementa Marijo Hofbauer pa otrokom za zgled pobožnosti, pokorščine, prijaznosti in pridnosti, hišnim gospodarjem za zgled zvestega izpolnjevanja stanovskih dolžnosti, mladini za zgled nedolžnosti srea in pobožnosti do Marije, avstrijskim narodom za zgled miroljubnosti in pravičnosti, ter birmali 471 otrok. Ob cesti iz Vidma v Brežice so se pri vaški kapeli v Spodnji Pohanci, pred katero je bil postavljen slavolok z napisom „Pozdravljen, naš višji dušni pastir!“ zbrali Artičani s svojim župnikom g. Jos. Potovšek, da prejmejo višepastirski blagoslov. V Brežicah so mil. kneza pri dohodu pozdravili: mestni župnik g. Jos. Mešiček, okr. komisar Em. Schaffenrath z baronom Rud. Steeb, župan Avg. Faleschini z obč. svetovalcem Karolom Delcott, deželnosodni svetnik Jos. Sitter, davk. uprav. Ivan Pernovšek, vodja žendarm. postaje Mat. Filipič,

v imenu šolske mladine, katero sta vodila gg. nadučiteljja Brence in Kresnik, učenec Alojz Vimpolšek in učenka Valerija Schütz. Na vkusno okrašenih slavolokih je bilo čitati sledeče napise: „Izprosimo nam z neba Darove Duha svetega! — To dan je, ki ga Gospod naredil, da vsakdo bi srčno se v njem veselil. — (Pri oo. Frančiškanih:) Ave eXCeLLentIssImo prInCipi IVbILantIs eCCLesIae LaVantInae pIe proferVnt aVe IVbILantes fILII SeraphICI PatrIs. — Dobrote vse, storjene nam, Obilo Bog poplačaj Vam!“ V nedeljo dne 11. julija so birmanci petkrat napolnili precej tesno brežiško župnijsko cerkev, in nad vsakim oddelkom so mil. knez izvršili birmske obrede od začetka do konca. Semkaj so prišli birmanci iz Artič, Sromelj in Zdol, vseh skupaj je bilo 819. S pridiznice so nadpastir primerjali krščansko hišo s cerkvijo ter Brežičane izpodbujali k zidavi nove farne cerkve. Pred odhodom so obiskali ondoto bolnišnico in samostan oo. Frančiškanov. Med potom v Dobovo so se pomudili v podružnici sv. Florijana in Sebastijana, kjer se je zbralo mnogo vernega ljudstva. V Dobovi se je pri sprejemu domači duhovščini pridružil dekan in župnik pri Mariji Gorici na Hrvaškem, g. Jan. Martinčič s kaplanom g. Gabr. Habek; v pozdrav je govoril za župnikom župan Fr. Tolas, potem učenka Dragica Vostner. Dne 12. julija so nadpastir v svojem govoru na podlagi življenja glasovitega oznanjevalca vere, sv. Mohorja, vernikom pokazali vire miru in milosti božje ter birmali 378 otrok. Birmske svečanosti so se razen 11 Lavantinskih duhovnikov udeležili č. gg. Andr. Plečnik, profesor v Idriji, Jan. Gnjezda, župnik v Vel. Dolini na Kranjskem in Štef. Stepinač, kaplan v Berdoveu na Hrvaškem. Popoldan so nadpastir spotoma v Kapele v občini Gaberje blagoslovili novo kapelico sv. Jožefa, čigar vkusno izdelan, na Tirolskem naročen kip je bil neposredno pred blagoslovljenjem v slovesni procesiji prenesen iz farne cerkve na svoj prostor. Glasom spomenice, katero so podpisali prevzv. blagoslovitelj, navzočni duhovniki in zastopniki raznih stanov izmed pričujočega občinstva, in katero so pozneje vzdali v altar kapelice, ima velike zasluge za to kapelico župan g. Fr. Tolas v Gaberju. Zidarsko delo je izvršil Mirko Beranič iz Harmice na Hrvaškem, mizarstvo pa Jožef Peterkovič iz Mosteca. Omenjena „spomenica“ ima to-le besedilo: „To kapelico je postavila občina Gaberje z darovi vaščanov in tudi s prispevki v domačo občino pristojnih rojakov v tujini, v Dalmaciji in v Ameriki stanujočih, in še tudi s prispevki nekaterih drugih dobrotnikov faranov, kakor tudi veledušnega dobrotnika preč. g. Dr. Antona Medveda, duh. svet. in c. kr. profesorja v Mariboru, v letu 1909, ko so vladali katol. Cerkev papež Pij X. šesto leto, in Avstrijsko cesarstvo demantni vladar Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I.

eno in šestdeseto leto, Lavantinsko škofijo Njih Eksce-
lenca prevzvišeni in premilostljivi knezoškof Mihael Na-
potnik dvajsto leto, ko je župnikoval v Dobovi g. Anton
Pernat, službo kapelana opravljal g. Jakob Čebašek,
županovale v občini Gaberje g. Franc Tolas, posestnik
v isti občini h. št. 10., kateri je ljudi navduševal, da
so k tej kapelici prispevali, in je imel vso to skrb te
mile darove skupaj pobirati, in vso to stavbo, ki stane
čez 1400 kron, vodil in tudi srečno dovršil. Blago-
slovili so to kapelico postavljeno v čast sv. Jožefu, po-
vodom sv. birme in kanonične vizitacije v Dobovi,
Eksceleucia prevzvišeni knezoškof Mihael Napotnik dne
12. julija 1909 v navzočnosti častite duhovščine in
mnogobrojnega vernega ljudstva. Vse v čast Božjo, Matere
Božje Marije device, sv. Jožefa in v zveličanje duš!
Gaberje, dne 12. julija 1909.⁴ Lastnoročni podpisi:
Dr. Mihael Napotnik, knezoškof; Henrik Verk, dekan;
Anton Pernat, župnik; Jakob Čebašek, kaplan; Stjepan
Stepinac, kaplan Brdovački; Dr. Ivan Tomažič, kn. šk.
dvorni kaplan; Franc Tolas, župan; Josip Zupančič, obč.
svet.; Andr. Vidmar, obč. svet.; Jož. Ferenčak, obč. odb.;
Jožef Lupšina, obč. odb.; Jožef Geč, obč. odb.; Andr.
Lupšina, obč. odb.; Andr. Jurman, obč. odb.; Jožef
Cvetko, obč. odb.; Jožef Peterkovič, mizar; Jan. Kežman,
občan; Ana Lupšina, občanka; Franc Cvetko, c. kr.
orožn. stražmojster; Terezija Geč, mladenka; Janez
Vidmar, mladenič; Franc Peterkovič, mladenič; Franc
Tolas, mladenič; Neža Čančer, birmanka. — Ko so se
Prevzvišeni s kratkim zahvalnim govorom poslovali
od pričujočih, so teh ganutje izdale solze in glasno
ihtenje. Vdanost in ljubezen Dobovčanov do nadpa-
stirja so razodevali tudi napisi na slavolokih: „Po-
zdravljen, višji dušni pastir! — Prihod Vaš nas
zveseljuje. — Benedictus, qui venit in nomine Domini!
— Pozdravljen, naš mili nadpastir! — Bog poplačaj
Vas in ohrani! — Bog in Marija z Vami! — Dobrote
storjene nam Bog povrni Vam! — Jezus in Marija
z Vami! — Bog Vas spremlja naj povsod!“ V Ka-
pelah so govorili pozdravne besede: domači župnik,
učenka Urek in Marijina družbenica Terezija Krošelj,
pozdravni napisi pa so bili: „Bog z Vami in Marija!
— Pozdravljeni, naš višji pastir! — Blagoslovljen, ki
pride v imenu Gospodovem! — Srčna Vam zahvala bodi,
Naj angelj božji z Vami hodi! — Bog spremljaj našega
milostivega knezoškofa!“ Tu so mil. knez dne 13. ju-
lija z ozirom na veliko požrtvovalnost župljanov za le-
poto hiše božje pridigovali o hvaležnosti. Birmancev je
bilo 275. Na Bizeljskem, kjer se je k sprejemu
zbrala ogromna množica vernikov, so Nadpastirja po-
zdravili: duhovščina, župan g. Franc Balon ter učenki
Antonija Kovačič in Antonija Pavlin. Na mnogoštevilnih
slavolokih, ki so bili postavljeni po razsežni bizeljski

župniji smo čitali te-le napise: „Hvaljen bodi Jezus
Kristus! — Bodite pozdravljeni, naš dušni nadpastir!
— Pozdravljamo prevzvišenega nadpastirja. — Gloria
in excelsis Deo, Slava nadpastirju našemu! — Pozdrav
od cele občine. — Pozdravljeni, naš nadpastir! — Varuj
Bog Vas in Marija! — Hvala za trud in lepe nauke!
— Zahvala nadpastirju dušnemu za sveto birmo! —
— Z Bogom! — Bog z Vami! — Angelj božji naj
Vas spremlja!“ Dne 14. julija je bil istotam pred
svetim opravilom blagoslovljen nov kip Lurške Matere
božje, izdelan od Konrada Skaza v Grödeni na Tirol-
skem za 70 K, kateri znesek so zložile darežljive gospe
in blage žene. Pretresljiva je bila pridiga o daljnji in
bližnji pripravi na smrt. Zakrament svete birme je pre-
jelo 567 otrok. Razen 14 Lavantinskih duhovnikov so
se slavnosti udeležili iz sosednje Hrvaške čč. gg. P.
Benv. Habjan, gvardijan na Klanec; Jurij Leskovar,
kanonik in dekan pri Sv. Katarini; Dr. Vek. Homotarič,
župnik v Tuhlju; Ivan Rakuša, župnik v Vel. Erpenju;
Step. Šiletič, kaplan pri Sv. Katarini. Navzočna sta
bila tudi c. in kr. stotnika Aleks. pl. Neupauer-Fürnberg
in Teodor Raktelj. V Pišecah so se dne 14. julija
pri sprejemu, ki se je vršil v kljub neugodnemu vremenu
po navadnem redu, govorili: domači župnik, obč. svet.
in cerkv. ključar Fr. Gerec, načelnik požarne brambe
in župan Iv. Kosteve, izmed šolske mladine pa I. Tran-
kar in Ant. Omerzu. Po šolarski izkušnji so Prevzvišeni
blagoslovili novo „Jubilejno brizgalno“, katero si je on-
dotno, v lanjskem jubilejnim letu ustanovljeno „Prosto-
voljno gasilno društvo“ v spomin 60letnega vladanja
cesarja Franca Jožefa I. priskrbelo za 2700 K. Pri-
merno tej redki svečanosti so Visokoisti drugi dan,
15. julija, v slavnostni pridigi na podlagi svetopisem-
skega izreka: „Goreč ogenj ugasi voda, miloščina pa
se ustavlja grehom“ (Eccli. 3, 33) primerjali delovanje
ognja, ki sveti, čisti in greje, z delovanjem Svetega
Duha ter navzočnim požarnikom in zbranim vernikom,
katerih vseh dolžnost je, gasiti ogenj lastne poželjivosti,
priporočali prepotrebne čednosti: ljubezen, edinost in
poslušnost, neutrudljivost in stanovitnost, poštenost, čistost.
K sklepu so se javno zahvalili duhovščini in vernemu
ljudstvu celega dekanata za vse dokaze vdanosti in
ljubezni ter birmali 548 otrok. Izmed pomenljivih po-
zdravnih napisov naj bodo navedeni ti-le: „Pozdravljeni
tukaj na meji župnije, Naj blagoslov božji po Vas nam
prikljije! — Pozdrav tisočeri zadoni naj Vam, ki v imenu
Gospoda prihajate k nam! — Na mnoga leta Bog ohrani
nam pastirja višjega! — Tisočera hvala mu, ki pride
v imenu Gospodovem! — Prosimo za dar sv. Duha. —
Blagoslovite nam našo mladino! — Pozdravljeni tukaj
v naši sredini, Pišečki Vam kličejo vdani farani! —
Pridi Sveti Duh! — Nebo Vam srečo naj rosi, Življenja

Vašega vse dni! — Njih Prevzvišenosti čast in slava! — Današnji dan je za nas dan veselja. — Naj Vam današnji trud povsod, Povrne milostno Gospod! Po kratki agapi, katere so se razen 18 duhovnikov udeležili p. n. gg. baron Moscon, prof. Maks Pleteršnik, poslanec Dr. Benkovič, nadučitelj Jakob Medved ter cerkvena ključarja Gerec in Podvinski, so se mil. knez črez Brežice vrnili v Maribor.

Dne 27. in 28. julija t. l. so se mudili Prevzvišeni knez in škof pri sv. Rupertu v Slov. gor., da delijo otrokom zakrament sv. birme. Svojo ljubezen in vdanost do njih so pokazali dobri verniki s tem, da so jih povsod spoštljivo pozdravili, jih prosili za blagoslov ter jim v čast postavili več slavolokov s primernimi napisi, ki so se glasili: „Verno občinstvo Lormanje se klanja Njih Ekscelenci! — Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Vaš prihod in odhod blagoslovi naj Gospod! Božji nam nosite mir, Slavljen višji Nadpastir! — Iz srca se Ruperška fara raduje, ker jo danes višji Pastir obiskuje. — Ave noster optime Pater et Episcopo! — Ave Celsissime!“ Tudi so zasadili župljani veliko število zelenih smrečic, prižgali na večer po bližnjih hribih okoli 12 kresov, razsvetlili okna svojih hiš ter priredili pristrčno podoknico. Na dan birme so mil. gospod knez in škof pred sv. mašo blagoslovili štiri krasno polihromirane podobe na velikem altarju, dve novi banderi, podobo sv. Jožefa, prenovljeni misijonski križ in tabernakelj na stranskem altarju sv. Antona Pad., pet novih mašnih oblačil in nov misale. Birmancev je bilo 317, katere so Prevzvišeni, dasi so vsled prehlajenja le s težavo govorili, po dovršenem sv. opraviu razveselili s kratkim pristrčnim nagovorom. Potolažili so pa tudi v genljivih besedah odraščene župljane ter jih opominjali, da naj v ljubezni do Boga voljno prenašajo nesrečo, ki jih zadela dne 24. julija t. l. po toči, ki tudi njihovim vinskim goricam ni prizanesla. Šolska mladina, ki je s svojimi učitelji Prevzvišenega pristrčno pozdravila, je bila na sv. birmo kaj dobro pripravljena.

Cesarjev rojstni dan, 18. avgust 1909, se je v Mariboru proslavil na slovesen način tako-le: Na predvečer je vojaška godba tukajšnjega deželnoobrambnega polka priredila bakljado po mestu. Posebej je obstala ter svirala pred škofijsko palačo, pred okr. glavarstvom, pred stanovanjem poveljnika mariborske vojaške postaje ter pred županovo hišo. Ista godba je napravila obhod po mestu zjutraj dne 18. avgusta. Ob 9. uri so prevzv. gospod knezoškof služili v svoji prestolni cerkvi slovesno pontifikalno mašo z zahvalno in cesarsko himno ob koncu. Iste so se udeležili zastopniki vojaštva, ki je imelo ob istem času lastno službo božjo, potem veliko

število cesarskih in drugih uradnikov ter obilo vernega ljudstva. Na koru je cecilijanski zbor proizvajal mašo „in honorem SS. Angelorum Custodum“ od P. Griesbacherja. — Ob eni uri popoldne so mil. vladika dali v veliki, vkusno s cvetjem in zelenjem okrašeni dvorani svoje palače slavnostni obed, katerega se je udeležilo nad 50 odličnih gostov. V napitnem govoru so prevzvišeni nadpastir z vznesenimi besedami slavili blago očetovsko srce ljubljenege vladarja Franca Jožefa I., katero bije za blagor ljudstva in za čast božjo ter je vsem prebivalcem širne Avstrije vselej odprto, kar so slavnostni govornik dokazali in pojasnili na genljivih dogodkih iz življenja cesarjevega, — za katerega pa tudi bijejo vsa srea dobrih Avstrijcev v neomajani zvestobi in ljubezni. Govor, ki je končal z gorečo željo, da bi nam Bog še leta in leta ohranil dragoceno življenje cesarjevo, je bil od vseh navzočnih sprejet z velikim navdušenjem. — Med obedom je v škofijskem dvoru svirala godba mariborskega veteranskega društva.

Dne 21. avgusta popoldne so se odpeljali Prevzvišeni knez in škof k Mariji Snežni na Velki, da blagoslovijo tam dva nova zvona, prenovljeni presbiterij in slikana okna ter podelijo otrokom zakrament sv. birme. Na železniški postaji v Cmureku so pozdravili premil. nadpastirja župnik cmureški g. Janez Lopič, njegova gg. kaplana Eduard Schleimer in Franc Müller ter domači g. župnik Martin Lah. Med potom za blagoslovili premil. knez in škof dva prenovljena križa in na novo preslikano kapelico sv. Križa. Pri prvem, Roškarjevem, križu je pozdravila Prevzvišenega častita duhovščina ter so jih pričakovali šolski otroci z učitelji, belo oblečena dekleta in velika množica ljudstva. Krasen šopek cvetlic, ki ga je izročila učenka premil. nadpastirju, je pričal o veselju in hvaležnosti skrbno pripravljenih birmancev. Drugi križ je dal prenoviti Janez Kurnik, kapelico pa trgovec Anton Tomažič. Bil je že mrak, ko je prišla procesija v cerkev, ki je bila čarobno razsvetljena. Na večer so izražali ljubezen, veselje in hvaležnost župljanov do svojega nadpastirja mnogoštevilni kresovi po okoliških gričih in rakete, ki so se ponosno vzdigale v zrak. V nedeljo dne 22. avgusta so premil. knez in škof ob 8. uri zjutraj najprej blagoslovili vkusno prenovljeni presbiterij in okna, krstili s pomenljivimi obredi, katere so vernikom sproti razlagali, nova zvona, služili sv. mašo, z ognjevitno besedo s pridržnice govorili o Mariji, devici mogočni, se javno zahvalili vsem dobrotnikom, ki so toliko darovali, da se je mogel prenoviti presbiterij in da sta se mogla kupiti dva nova zvona ter ob koncu podelili 202 otrokom zakrament sv. birme. Zvona, ki tehtata skupaj 2000 kg., je vlil Janez Grassmayr iz Viltene pri Inomostu na Tirolskem za 7000 kron. Veliki zvon je

posvečen na ime Marijino in poje glas D, manjši zvon pa v čast Srcu Jezusovemu in ima glas fis. Prvega krasijo slike: Marija, sv. Martin, sv. Ciril in Metod, sv. Karol Boromejski, Pij X. 1858—1908 in Franc Jožef I. 1848—1908, drugega pa slike presv. Srca Jezusovega, Marijinega, sv. Alojzija, sv. Antona puščavnika in sv. Križa. Presbiterij je kaj lepo preslikal za 555 kron Franc Horvat, slikar v Mariboru, nova slikana okna pa je izdelal za 783 K Eduard Stuhl v Gradcu. Pomenljivi so bili tudi napisi na sedmerih slavlolikih: „Pozdravljeni tukaj na meji župnije, Naj blagoslov božji po Vas nam prikljije! — Z Bogom in Marijo, na veselo svidenje! — Hvaljen bodi Jezus Kristus! — Bog plati, na veselo svidenje! — Prisrčno pozdravljeni v naši sredini, Snežniški Vam kličejo hčere in sini! — Z Bogom, Prevzvišeni vladika, Vi naš ponos in naše dika! — Snežniška fara cela, Vas pozdravlja vesela! — Marija Snežna naj spremlja preljubljenega nadpastirja! — Ecce sacerdos magnus! — Pater es nobis, benedic filiis!“

Prva škofijska sinoda v Brnu na Moravskem. — Dne 27. avgusta t. l. so prejeli premlostljivi gospod knezoškof iz Brna naslednji telegram:

„Sr. Erzellenz Fürstbischöf Napotnik

Marburg.

Fautorem primae Synodi meae Deo favente bene terminatae reverenter salutatur

Episcopus Brunnensis“.

Prevzvišeni so nemudoma odgovorili:

„Sr. Erzellenz Bischöflichen Gnaden Grafen Huyn

Brünn.

Providum primae Synodi Brunnensis constitutorem laetabundus resalutat eique ad opus celebre benedictione coelesti plenum ex animo gratulatur

Episcopus Lavantinus“.

Od 28. avgusta do 5. septembra se je vršilo birmovanje v Gornjegrajskem dekanatu. Mil. knezoškof so se dne 28. avgusta popoldne pripeljali čez Celje na Rečiško postajo ter se od tam podali v Mozirje. Tam je bilo dne 29. avgusta birmancev 362, drugi dan v Nazarju, kjer sta bile pri sprejemu v nenavadno obilnem številu zastopane zlasti dekliska in mladeniška Marijina družba, in poleg njiju Katoliško izobraževalno društvo, je prejelo zakrament svete birme 154 otrok, dne 31. avgusta pa v Rečici 411. Na Ljubnem so nadpastir dne 1. septembra posvetili nov glavni altar ondote župnijske cerkve, katerega je izdelal kamnoseški mojster Ivan Vurnik v Radovljici, in kateri povsem odgovarja, kakor so prevzv. posvetitelj v nagovoru povdarjali, tozadevnim cerkvenim določbam. Altar s podobama Srca Jezusovega in Marijinega in

s krasnimi tabernakeljskimi vraticami (delo Konrada Kager v Celju) stane 8914 K, h kateri vsoti so nad 800 K prispevali ljubenski rojaki, živeči v Ameriki. Obenem je bila pri stranskem altarju blagoslovljena slika kraljice presv. rožnega venca, katero je izdelal ljubljanski slikar Anton Jebačin, in katera stane z okvirjem vred 600 K. Dne 2. septembra je prejelo istotam 364 otrok zakrament svete birme. Dne 3. septembra je bilo v Lučah, kjer je več otrok z gorečimi svečami v rokah pristopilo k prvemu svetemu obhajilu, birmancev 357, dne 4. septembra pri Sv. Frančišku 154 in dne 5. septembra v Gornjemgradu 466. Cela gornjegrajska dekanija je štela 2268 birmancev. Kakor v Mozirju, kjer je poleg duhovščine, šolske mladine in nepregledne množice ljudstva presv. kneza pozdravil vodja ondote polit. ekspoziture Dr. Pavel Hohl, župan Dr. Jos. Goričar in drugi odlični tržani, je bil sprejem nadpastirja v vseh župnijah, katere so obiskali, veličasten in prisrčen. Slavolok se je vrstil za slavlalom, ne le v bližini cerkev, marveč tudi med potom, zlasti n. pr. ob cesti iz Rečice skozi Št. Janž in Okonino do Ljubnega. Izmed napisov na njih, ki so izraz ljudskega mišljenja in čutenja, naj bodo zabeleženi nekateri n. pr. v Mozirju: „Pozdravljeni, naš nadpastir! — Čast došlim! — Bog spremljaj! — Bog daj, da po teku šestih let, Vas zdravih vidimo med nami spet! — Srečno pot!“ V Nazarju: „Ekscelenco prevdani pozdravljajo farani. — Vi nas zapuščate, pa v srcu nam ostanete. — Jezusa ljubitelj, božje matere častitelj, slava Tebi, naš učitelj! — Jezus male k sebi kliče, blagoslovit' otročiče. — Otroci kličejo v slovo, Vaš trud poplača naj nebo! — Blagoslov, ljubezen, mir, Nam prinaša nadpastir. — Daj Bog da zdravi in veseli, Bi med ovčice zopet prihiteli! — Bog živi Vas vladika, naš ponos in naša dika! — Močna kakor hrast, trdna kakor skala, Veri zvesta, Vam vdana, naša društva bodo stala. — V srca naša naj Vaš nadpastirski blagoslov, Nam vlije sedem Svetega Duha darov! — Ko zapuščate nas, blagoslova prosimo Vas!“ V Rečici: „Vsemogočni naj Gospod, blagoslovi Vaš prihod! — Misel Vaša, misel naša! — Gospod ostani pri nas, mračni se! — Ni mraka ne teme, kjer trosite Vi božje seme. — Med nas stopite in nas blagoslovite! — Premilostljivi nadpastir, ves narod se danes ponižno Vam klanja, Da ljubi srčno Vas, svedok so dejanja. — Pozdravljen bodi nadpastir! — Izprosi nam pri Bogu milost, mir! — Najsrečnejši dan za našo vas, Ko višji pastir obiskujejo nas. — Hvaležni Rečiški župljani pozdravljajo odhajajočega nadpastirja, živečega vedno v njihovem srcu.“ Na Ljubnem: „Slava višjemu nadpastirju! — Njih Ekscelenci, prevzv. nadpastirju, vdani pozdrav! — Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem! — Ave sacerdos magnus! —

Angelj božji spremljaj Vas!“ V Lučah: „Dobro došli! — Prevzvišeni, ko stopite med nas, Z višepastirskim blagoslovom blagoslovite nas! — Gospod, ostani pri nas, ker dan se je nagnil! — Naj se svet še tako meša in suče, Bogu in cesarju ostane zvesto Luče. — Prevzvišeni! Jezus in Marija na potu spremljaj Vas, Nikar ne pozabite v molitvah Lučanov nas! — Bog blagoslovi Vaše pote!“ Pri Sv. Frančišku: „Srčno Vas pozdravljamo. — Prosimo svetega blagoslova. — Pozdrav iskren Vam, Nadpastir premili! — Z veseljem pričakujemo darove svetega Duha. — Svetli zvezdi vojskujoče cerkve se ponižno klanjamo.“ V Gornjemgradu: „Gornjegrajska fara cela, pozdravlja škofa Mihaela. — Slava Mihael: Kdo kakor Bog! — Pozdravljen blagi nadpastir, Vi radosti, veselja vir! — Vaš prihod in odhod, naj Bog blagoslovi povsod! — Z Bogom, mili nadpastir, Z Vami, z nami božji mir!“ Razen slavolokov so bile postavljene cele vrste zelenih drevesc in visokih mlajev, prepletenih z venci in s cvetjem. Večerne serenade pevskih in tamburaških zborov, bakljade veteranskih in gasilnih društev, streljanje iz topičev, zastave na hišah, so naznanjale radost vernega ljudstva nad prihodom nadpastirja in vdanost do svete cerkve. Pazljivost in splošna ginjenost, s katero so verniki poslušali besedo božjo iz ust naslednika apostolov, je razodevala njihovo živo vero in srčno pobožnost; o njihovi rahločutni ljubezni do nadpastirja pa so pričale solze pri slovesu in gnječa okrog odhajajočega kneza, kakor n. pr. v Lučah in pri Sv. Frančišku. Zahvalna pesem *Te Deum laudamus*, katero so mil. knez v veličastni Gornjegrajski cerkvi po končanem birmovanju in po odmoljenih litanijah presv. Srca Jezusovega zapeli v spomin 50 letnice premeščenja lavantinskega škofijskega sedeža od Št. Andraža v Maribor, je obenem dostojno zaključila birmske svečanosti v lepem gornjegrajskem dekanatu.

Dne 10. septembra so nadpastir zopet potovali v Videmski dekanat, da tam dokončajo birmovanje ter blagoslovijo med tem časom krasno prenovljeno Sevnisko farno cerkev. Že leta 1907 je namreč Sevniški župnik g. Jan. Dobršek ustanovil cerkveno opleševalno družbo, ki je nabirala prispevke za slikanje ondotne župnijske cerkve in za nova okna s takim uspehom, da se je letos moglo pričeti z delom. Ker pa slike in prenovitve, katere bi po želji Sevnčanov naj blagoslovili mil. knez in škof, do časa birme v Videmskem dekanatu meseca julija niso bile dovršene, je bila birma za Sevnico in obenem za Rajhenburg preložena na poznejši čas. Imenovanega dne so v Rajhenburgu nadpastirja pri dohodu razen duhovščine pozdravili: župan g. Matej Presker v imenu trga in vseh 10 županstev v fari, šolska mladina po učenki Kristini Presker in Marijina družba po mladenki Frančiški Abram

ter mladeniču Jožefu Perger, zvečer pa so domači peveci pred župniščem zapeli podoknico, med tem ko je velikanski svetel križ nad samostanom oo. trapistov, sestavljen iz raznobarnih lučic, oznanjal navzočnost cerkvenega kneza. Dne 11. septembra so Visokoisti v slavnostni pridigi vernikom priporočali pravo krščansko domoljubje po zgledu božje ga Zveličarja ter birmali 907 otrok v treh oddelkih, nad katerih vsakim so izvršili birmske molitve in obrede od kraja do konca. Videlo se je, da je sedanja hiša božja pretesna za tako razsežno župnijo, in občna je želja, da bi se prihodnja birma vršila v novi farni cerkvi Marije Lurd v Rajhenburgu, katere stavba je po neumorni skrbi g. župnika Jos. Cerjak v teku enega leta uspela do podstrešja, in katere stavišče so si mil. knez pred odhodom ogledali ter pri tej priliki podarili delavcem 40 kron. Izvirni napisi na slavolokih v Rajhenburgu so se glasili: „Občina Rajhenburška prevzvišenemu nadpastirju srčen pozdrav! — Delivu duhovnih dobrot prisrčna zahvala! — Pod praporom brezmadežno Spočete zbrani, pozdravljamo Vas, mili naš vladika, Želé iz srca vsega vsi župljani: Ohrani Bog Vas, vere naše dika! — Zastava Kristusova zdaj vihra pred nami, orožje svetega Duha daje nam pogum: Da ne omahne nam bandero sveto, podpira Mihael naj mlado četo! — Prehitro prišla težka ura je slovesa, Naj milosti nam dane Vam vrnejo nebesa! — Angelj Gospodov naj Vas spremlja na vseh Vaših potih! — Občina Blanca ljubemu nadpastirju pozdrav in zahvalo!“

Sevnica je dne 11. septembra svojega bivšega dušnega pastirja, sedaj nadpastirja, sprejela izredno slovesno. Pozdravili so jih poleg duhovščine med drugimi: župan g. Mijo Štarkl z dvema svetovalcema, načelnik žandarmerijske postaje g. Zupan, učenec Pavel Kladnik, učenka Blanche Kokot, in poklonil se jim je začasni šolski vodja in organist g. Ivo Pišel, ki je na večer s svojim izborno izvežbanim pevskim zborom tudi priredil pred župniščem sijajno serenade. Od 8. do 9. ure zvečer so žarela okna vseh, z zastavami in zelenjem bogato okrašenih hiš v trgu, v čarobni razsvetljavi. Postavljenih je bilo tudi šest slavolokov s sledečimi napisi: „Srčno dobrodošli, milostljivi knezoškof! — Ave sacerdos magnus secundum ordinem Melchisedech! — Pozdravljen, kdor v imenu pride kralja: Hozana Vam, prevzvišeni pastir! — Domine, mane nobiscum! — Zahvaljen Bog, ki k nam Vas danes pošilja, in z Vami blagoslov in sveti mir! — Pastori suo clamat grex: Ave!“ — Dne 12. septembra, na praznik imena Marijinega, so nadpastir pred svetim opravilom blagoslovili tabernakelj s križem, kipe farnega patrona sv. Nikolaja, slov. apostolov sv. Cirila in Metoda ter štirih angelov na glavnem altarju, katerega je prav povoljno prenovil in po-

zlatil Al. Zoratti iz Maribora za 654 K. Na to so blagoslovili nova slikana okna, katera je v splošno zadovoljnost izdelala za 4850 K tvrdka Neuhauser, Dr. Jele in C. v Inomostu. Okno na evangelijski strani so sevnški cerkvi podarili mil. nadpastir ter zanj na dan blagoslovitve g. župniku izplačali 520 K. Predstavlja sv. nadangelja Mihaela, v spodnjem delu pa grb prevz. darovatelja. Ono na epistelski strani krasí zgoraj podoba sv. nadangelja Gabrijela, spodaj pa sv. Jožefa. Ostala okna kažejo večbarvno ornamentiko. Občudovanje vzbuja vkusna slikarija, izdelana od slikarja Osv. Bierti iz Gemone za 6000 kron. Med nežno okrasbo so na prvem oboku razvrščene slike svetih cerkvenih učnikov Ambrozija, Avgušтина, Jeronima in Gregorija; na drugem slike sv. Neže, Katarine, Terezije in Elizabete; na tretjem podoba sv. Martina, Janeza Nep., Alojzija in Stanislaja Kostka; na stranskih poljih med stebri podoba kralja Davida, sv. Frančiška Seraf., sv. Cecilije in Marije Magdalene, zunaj nad vhomom pa se vidi slika sv. Nikolaja. V prazniškem govoru so mil. blagoslovitelj priporočali zgled imenovanih svetnikov in svetnic božjih v posnemanje ter slavili trojno mater vsakega kristjana: telesno mater, sveto mater Cerkev in božjo mater Marijo, katere god smo ravno praznovali, h koncu pa so birmali 837 otrok.

V pondeljek, dne 13. septembra, so nadpastir obiskali zavod Salezijancev na Radni v Boštanski župniji na Kranjskem, tam služili sveto mašo, podelili gojencem sveto obhajilo ter je v dovršenem latinskem nagovoru opominjali, naj si ohranijo znamenja dobrih seminaristov. S tem so zaključili letošnja težavna in trudapolna birmanska potovanja. Birmancev v celi Videmski dekaniji je bilo 4802, vseh skupaj leta 1909 pa 13.540.

Sv. Križ pri Ljutomeru. — Novi nastavek na krstni kamen in Večna molitev. — O tem je kn. šk. župnijski urad dne 23. junija 1909. št. 191 semkaj poročal: Že leta 1903 je poslal kn. šk. župnijski urad visokočastitemu kn. šk. Lav. ordinariatu v pregled dva po J. Pascherju iz Gradca izdelana načrta, namreč načrt za novo pridiznico in načrt za nov gotički nastavek na krstni kamen. Da sta vposlana načrta ugajala in bila spoznana kot primerna, je izrazil visokočastiti kn. šk. Lav. ordinariat podpisanemu uradu z dopisom z dne 18. oktobra 1903 št. 3232 z besedami: „Načrt za novo pridiznico in za nastavek na krstni kamen se vrača (v prigibu) s pripombo, da je celo primeren slogu tamošnje župnijske cerkve“.

Po odobrenih načrtih se je postavila že leta 1904 nova pridiznica in se je letos izdelal nov prekrasen nastavek na krstni kamen. Pri tej priliki se je krstni

kamen tudi prestavil na primernejše mesto. Do sedaj je krstni kamen bil skrit v nekem kotu v kapeli sv. Ane. Kdor ni vse cerkve natančno preiskal, ga sploh ni mogel opaziti. Po nevesčih rokah zidarjev je bil kamen poškodovan in le za silo popravljen. Bilo je sicer spoznati, da je kamen staro gotičko delo, pa žalibog, da je bil kamen z cementom in barvami tako zamazan, da se niti njegova prava barva ni mogla več razločevati. Nastavek sam pa je bilo navadno mizarško delo brez vsakega okusa in vsake vrednosti. Bilo je torej sedaj v prvi vrsti kamnu treba dati odličen prostor, ki se je tudi našel. Postavil se je na levi strani cerkve na tako lepem mestu, da ga je mogoče videti od vseh strani. Ko je bil kamen postavljen, ga je kamnosek na novo obrusil in sedaj se je prikazala lepa temno rdeča barva kamna in lepa oblika tega več sto let starega gotičkega dela. Novi nastavek je gotički in kako 3 metre visok. V osredju nastavka je sv. Janez krstnik z Jezusom, ko ga krsti. Nad Jezusom je sv. Duh v podobi belega goloba. Delo so izvršili ti-le mojstri: rezbar Jernej Gorendšek, kipar Peter Neuböck, mizar Ivan Rossman, pozlata Viljem Sirach in kamnosek Ivan Neuhold. Vse delo je stalo 1226 K 90 v. Stroški so se pokrili z prostovoljnimi v ta namen vplačanimi nadplačili župljanov pri nakupu sedežev. Prenovljeni starodavni krstni kamen z prekrasnim novim nastavkom je sedaj nov kinč naše lepe župnijske cerkve. Vsemu temu delu pa se je dala še le prava vrednost, ko je v nedeljo dne 2. maja t. l. gospod dekan iz Ljutomera krstni kamen z nastavkom ob navzočnosti skoraj vseh velč. gg. sosedov prav slovesno blagoslovil.

Dnevi Večne molitve, 12. in 13. dan junija so bili v tej župniji že kar od začetka pobožnosti dnevi duhovnega veselja. Pa to veselje se je že lani in posebno pa še letos s tem povečalo, da je prišel obkkrat na pomoč znani pridigar č. o. Beno Čirič. Vsak dan je imel dva govora, ki so jih ljudi kaj radi poslušali. Vernikov je bilo obhajanih do 1000. Belo oblečena dekleta se zmeraj molila pred Najsvetejšim. Pri sklepu se je zbralo nad 150 belo oblečenih deklet. Udeležba je bila sploh tolika, da je č. o. Beno iz pridiznice omenil, da še sploh take udeležbe ni videl. Ljudstvo je svojemu prevzvišenemu Nadpastirju, ki je vpeljal to novo pobožnost, gotovo iz vsega srea hvaležno, kar kaže s svojo udeležbo.

Sv. misijon v Makolah. Po poročilu kn. šk. župnijskega urada z dne 14. julija 1909, št. 355, se je obhajal zaželjeni sv. misijon od 12.—20. junija t. l. in sicer z jako povoljnim uspehom. Vodili so ga čč. misijonarji od sv. Jožefa v Celju: Franc Kitak, Vinko Krivec in Janez Zdravljíč. Kot izpovednik je pomagal

č. o. Jožef Lapuh, kapucin iz Celja. Tudi sosedni č. gg. duhovniki so radi prihajali na pomoč.

Tridnevnic pri sv. Štefanu pri Žusmu. Kn. šk. župnijski urad je z dne 27. julija 1909, števil. 122, o tej slovesnosti semkaj poročal: V spomin in proslavo sedemstoletnice, odkar je bil ustanovljen serafinski red sv. očeta Frančiška, se je vršila v župnijski cerkvi sv. Štefana dne 5., 6. in 7. julija t. l. jubilejna slovesna tridnevnic, ki sta jo vodila č. oo. Ladislav Hazemali, vodja in prednik tretjega reda sv. Frančiška in Hugolin Rak, oba kapucina iz celjskega samostana. Prvi in drugi dan je bila zjutraj ob 6. uri primerna pridiga za tretji red, potem pa slovesna petaja sv. maša z dvema sv. blagoslovoma. Zvečer ob 7. uri so bile litanije presv. Sreča Jezusovega z dvema sv. blagoslovoma. Ves drugi čas je bil odločen za izpovedovanje. Tretji dan pa, ki je za župnijo častljiv in milostipolni praznik „Večne molitve“, so bile tri pridige. Poslednji pridigi popoldne pred sklepom Večne molitve se je podelil sv. papežev blagoslov. Isti dan so imeli tudi šolarji skupno sv. mašo in molitve v počestitev presv. Rešnjega Telesa. Radostno se povdarja, da je bila vsa pobožnost zares veličastna, zlasti ker je bila udeležba naravnost ogromna. Ne le vsi udje tretjega reda sv. Frančiška, katerih šteje podružnica od časa ustanovitve leta 1896 pa do sedaj 659, temveč vsi župljani z malo izjemo, kakor tudi precej vernikov sosednih župnij so z veliko vnemo poslušali dobro premišljene govore gorečih pridigarjev in so pobožno prejemali sv. zakramente. Nad 1000 sv. obhajil se je razdelilo. Bog daj, da bi jubilejna slovesnost rodila v srcih vernikov obilnih sadov zveličanja!

Poročilo kn. šk. župnijskega urada pri sv. Križu nad Mariborom z dne 26. avgusta 1909, števil. 159, o slovesni posvetitvi jubilejnega zvona za župnijsko cerkev sv. Križa nad Mariborom: Premilostljivi g. knezoškof so se pripeljali k sv. Križu dne 14. avgusta popoldne. Ob meji župnije, kjer je dala gospod. Böhm, hišna posestnica v Mariboru, postaviti poleg svoje hiše „Schoberhof-Taferne“ vkusno in krasno okinčan slavalok, je Prezvzišenega pozdravila deklica Ivana Marhl v sledeči vezani besedi:

Pozdrav iz sreča globočin
Ovčie navzočih izročim
Prezvzišeni Vladika Vam!
O hvala, da ste prišli k nam!
Da blagoslovite nam zvon,
Ki ste odlični mu patron.
Ta zvon odslej bo naš klicar,
Slediti čemo mu vsikdar.

Njegov srebrnojasni glas
V življenju spremljal bode nas;
Oznajal bode nam radost
In tešil žalost in bridkost.
Zato Vas pričakujemo,
Zato se Vas radujemo!
Oj knez-vladika slavljeni
Bodite nam pozdravljeni!

Slavalok sta kinčala dva slovesnosti odgovarjajoča napisala: „Križevski župljani, Vaši Ekscelenci vedno zvesto vdani, Prosijo blagoslova za svoj novi zvon. — Na priprošnjo patrona tega zvona sv. Mihaela, Bo Bog bogat plačnik za nešteta Vaša dela.“

Okrog 1/2 6 uri so se Prezvzišeni pripeljali k sv. Križu, kjer jih je kakih pet minut od cerkve pričakovala častita duhovščina, potem šolski otroci pod vodstvom gospoda nadučitelja, Marijina družba z zastavo in mnogobrojna množica pobožnih vernikov. V svojem pozdravnem govoru je povdarjal domači gosp. župnik, da so župljani Križevske župnije v za župnijo izvanredno znamenitem letu dosegli nezasluženo veliko srečo, da se morejo svojemu ljubljenu nadpastirju pokloniti, v 50. letu namreč, odkar se je župnija Sv. Križ združila z Lavantinsko škofijo. Nato je Prezvzišenega pozdravila še hčerka g. nadučitelja, Ljudmila Hauptman, v naslednji vezani besedi:

„Ker vse izginjeva, kar solnce obseva, minljivosti sojena vsaka je stvar; zato spomenike si stavimo krasne, naj tir neizprosni ustavljajo ta; naj rodnom prepoznam so lučice žarne, trdnjave, braniki, učitelji njim; naj cvetke hvalečnosti v srcih gojijo, slavijo Boga, ki je vir vseh blaginj! V tem smislu uvedli so verni župljani od sv. Križa zvon jarni si nov, naj priča je glasna prepoznam rodovom nezabnih treh činov za mili naš dom: Peterih decenij, ko mi Križevljani z labudsko škofijo se združili smo; ko stolico to je prevzvišeno, ljubo Vsevečni postavil na rodna nam tla. Pred vsem pa let dvajset, odkar že odseva raz stolice ljube te žarna nam luč; let dvajset, ko čredo Gospodovo vodi in čuva vladika, knez, angel-bojnik. O, milo zahvaljeni nadpastir dragi! Ni vstrašila strma Vas križevska pot, ste prišli k nam; morda prav v potu in sragi, zato še milejše pozdravljeni nam! Prav tako v bodoče mi bomo hiteli, ko nas jubilejni bo vabil naš zvon, za svoje zveličanje bomo skrbeli, dokler ne pokliče on v večni nas dom.“

V slovesnem sprevedu se je vršil nato vhod Prezvzišenega v cerkev, kjer je bil zakramentalni blagoslov. Ko je večno luč odzvonilo, so priredili premilostnemu gospodu knezoškofu tukajšni dosluženi vojaki pod

vodstvom cerkvenega ključarja Ivana Hlebič z godbo na čelu krasno uspelo bakljado. Prevzvišeni so si dali po poveljniku navzoče veterane posamezno predstaviti in so se z njimi prijazno in ljubeznivo razgovarjali. Ves kraj je bil čarobno razsvetljen z mnogobrojnimi lučicami in pomenljivimi transparenti. V zvoniku so bili 3 transparenti: v enem oknu krstno ime Prevzvišene- nega posvetitelja novega zvona „Mihael“ in letnice 1889—1909. V drugih dveh oknih ste bili letnici 1859—1909. Kaj lepo je bilo besedilo transparentov v oknih stare šole: „Slava Vam Milostljivi, Poslanec božji, Bog Vas živi!“ in „Trajno srečo, mir in zdravje Vam, ki ste prišli blage volje k nam!“ Na drugih slavolokih so še bili sledeči napisi: „Slava poslanecu Gospodovemu!“ „Za sveti Križ živite, Bog Vas živi!“ „Župnija tukaj prevesela — Pozdravlja škofa Mihaela.“ „Mogočni novi zvon, posvečen v trojni jubilej, Tvoj krasno-mili don v življenju spremljaj nas odslej!“ „Eece sacerdos magnus.“ „Benedictus, qui venit in nomine Domini!“ „Pozdravljeni nam Milostljivi, Poslanec božji Bog Vas živi!“ „Hvala srčna, kličemo vsi srečni, A plačilo daj Vam Oče večni!“ Po gričih in hribih razsežne župnije je žarelo na predvečer nad 30 umetno sestavljenih kresov.

Pomenljivi obredi slovesne posvetitve jubilejnega zvona so se začeli drugi dan 15. avg. ob 8. uri. Prevzvišeni posvetitelj so mnogoštevilnim navzočim vernikom te lepe obrede sproti razlagali, vsled česar so jim mogli s tem večjim zanimanjem in pozornostjo slediti. Po posvetitvi so nadpastir sami in za njimi navzočni duhovniki ter zastopniki raznih stanov izmed vernikov s kladivom udarili na novi zvon ter pri tem govorili pomenljive in genljive izreke, n. pr.: „In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti! — Zvoni v čast božjo! — Zvoni v čast Marijino! — Blaži pravične, kliči grešnike, vod vse v sveta nebesa! — Kliči župljane v župno cerkev, po župni cerkvi v nebesa! — Kliči zmerom: Sursum corda! — Mogočni novi zvon, posvečen v trojni jubilej, Tvoj krasno-mili don v življenju spremljaj nas odslej! — Sveti Mihael, brani nas v boju, da v njem ne obnemoremo! — Zvoni tudi v čast sv. Jožefa! — V moči presv. Imena Jezusovega naj sv. Mihael

goni hudobne duhove v pekel! — Naj nas vabi ta zvon k vsemu dobremu! — Zvoni za verne duše! — Zvoni v zveličanje duš! — Oznanjaj mir in blagoslov! — Pustite male k meni priti!“ Nato so Njih Ekscelenca služili sv. mašo, med katero je veliko župljanov prejelo sv. obhajilo in je za ljubljene- ga nadpastirja darovalo, ki že 20 let vodijo lepo Lavantinsko škofijo. Po sv. maši so Prevzvišeni v izbranih besedah razložili zgodovino ravnokar posvečenega jubilejnega zvona, ki velja trojnemu jubileju: hvaležnemu spominu 20letnega škofovanja knezoškofa Dr. Mihaela Napotnik, 50letnici združitve župnije sv. Križa nad Mariborom z Lavantinsko vladikovino, in 50letnici premeščenja škofijske stolice iz Št. Andraža v Maribor. Prevzvišeni so blagovolili še milostno pripomniti, naj velja ta jubilejni zvon še četrtemu jubileju: 5letnici pastirovanja sedanjega župnika v tej župniji. Prekrasne besede Prevzvišene- ga propovednika so poslušalcem privabile solze ginjenosti v oči. Po dokončanem darovanju za novi zvon, h kateremu so Milostljivi obilno navzoče vernike povabili z besedo in lastnim vzgledom, se je prelepa slovesnost z ambrozijanskim hvalospевom končala. Iz drugih krajev so se te lepe slavnosti vdeležili: vlč. g. stolni župnik in dekan Frančišek Moravec, vlč. g. administrator P. Leopold Napotnik iz Svečine, župniki Gregor Hrastelj iz Selnice, Anton Novak iz Kamnice, Franz Gartner iz Planine, Matija Zemljč od Sv. Jurija ob P. in Matija Eferl od Gornje sv. Kungote.

Ko so popoldne Prevzvišeni nadpastir odhajali, je ljudstvo za slovo trumoma klečé in z največjo spoštljivostjo prosilo sv. blagoslova iz rok svojega Vladike. Po dokončani tako lepi slavnosti gre le en glas po župniji: Nihče tudi najstarejši ljudje ne pomnijo tako lepih dni, kakor sta bila ta dva dneva — dan prihoda preljubljenega nadpastirja in dan lepe posvetitve jubilejnega zvona.

Bodi premilostnemu gospodu knezoškofu najponižnejša zahvala za ves ta veliki trud, zlasti tudi za velikodušni dar 100 K, s kojim so Nj. Ekscelenca blagovolili milostno prispevati v prokrijte stroškov novega zvona!

Slovstvo. Literatur.

1. V spomin na 15. dan meseca avgusta t. l., ko se je obhajal praznik Marijinega vnebovzetja ter se blagoslovil v Cirkoveah v novi župnijski cerkvi glavni altar, je izišla

v Cirilovi tiskarni v Mariboru lična, 15 strani broječa brošurica z naslovom: Novi oltar Marijinega vnebovzetja v Cirkoveah. Delo Ivana Sejč. Opisal dr.

Avguštin Stegenšek. Z 11 slikami. V Mariboru, 1909. Založil pisatelj. Ker nam knjižica, ki stane 40 v (po pošti 45 v), kaže delo domačih mojstrov, zato se v nakup toplo priporoča.

2. Na prošnjo častite sestre M. Huberte Rund, prednice zavoda sv. Jožefa v Sarajevu, z dne 3. avgusta 1909, se priporoči v nakup častiti duhovščini ravnokar izišli hrvaški prevod francoske knjige: Charles de Vitis „Roman radnice“. Prevela je knjigo ena sestra zavoda sv. Jožefa. Čisti dohodek je namenjen za zidanje Marijine cerkve v Sarajevu. Knjiga ima 481 strani ter velja trdo vezana 4 K, broširana 3 K, za dijake pa 2 K. Naročila se naj pošiljajo na „Društvo za gradnjo Marijine cerkve u zavodu sv. Josipa u Sarajevu“. Kdor naroči najmanj 10 komadov, dobi 1 komad povrh.

3. In der Verlagsanstalt vorm. G. J. Manz in Regensburg ist soeben erschienen und wird hiemit zur Anschaffung empfohlen: Der 32. Jahrgang des Taschenkalender und Kirchlich-Statistischen Jahrbuchs für den Katholischen Clerus 1910. Redigiert von Dr. R. A. Geiger, k. Lyzealprofessor. Preis in biegsamen Leinenband M. 1.—, inkl. Porto M. 1.10. Der Kalender behandelt diesmal in ausführlicher Weise die Reform der römischen Kurie. Auch die neuesten Entscheidungen der Konzilskongregation aus dem Jahre 1908 zum Eheedekrete „Ne temere“ sowie die neuesten Erlässe und Entscheidungen der römischen Kurialbehörden sind in diesem zeitgemäßen, reichhaltigen Kalender außer den praktisch eingerichteten Calendarien und vielen den Priestern erwünschten sonstigen Notizen mit statistischen Angaben enthalten. Das Taschenbuch zählt nahezu 300 Seiten.

86.

Diözesan-Nachrichten.

Ernennungen. Se. kais. und königl. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 17. Mai 1909 Monsignore Herrn Anton Jakl, St. Heiligkeit Geheimkämmerer, Ritter des österr. Franz Josef-Ordens, ersten k. und k. Feldkonsistorialsekretär in Wien, zum Ehrenomherrn extra statum des Lavanter Domkapitels in Marburg zu ernennen geruht. Ferner wurden ernannt: P. T. Herr Domkapitular Martin Matek, Doctor Rom. in iure canonico, F. B. Konsistorialrat und Subdirektor des F. B. Priesterhauses in Marburg, zum Direktor und Herr Josef Somrek, Doktor der Theologie, prov. Professor der Pastoraltheologie an der F. B. theologischen Diözesanlehranstalt in Marburg, zum Subdirektor des F. B. Priesterhauses in Marburg; Herr Franz Kav. Lukman, Doktor der Theologie und Philosophie, prov. Professor der Moralthologie an der F. B. theologischen Diözesanlehranstalt in Marburg, zum wirklichen Professor ebengenannter Lehrkanzel; Johann Ev. Kociper, Chorvikar und Katechet an der Dom- und Stadtpfarrkirche in Marburg, zum Religionslehrer am k. k. Staatsgymnasium in Marburg.

Investiert wurde Herr Johann Goričan, Kaplan zu St. Leonhard in W. B., auf die Pfarre zur hl. Maria in Spitalič.

Bestellt wurden die Minoritenordenspriester: P. Leonhard Vautopič, Pfarrverweser zu St. Peter und Paul in Pettau, als solcher zu Hl. Dreifaltigkeit in der Kolos und P. Norbert Povoden, Pfarrverweser zu Hl. Dreifaltigkeit in der Kolos, als solcher zu St. Peter und Paul in Pettau.

Übersezt wurden die Herren Kapläne: Anton Tkave von Luttenberg als Chorvikar an die Domkirche in Marburg und Josef Toplak von Polstrau nach Luttenberg (II.).

Angestellt wurde Herr Johann Širec, Aushilfspriester in Stoperzen, als Kaplan zu St. Andra bei Vesťovec.

Neuangesetzt wurden als Kapläne die absolvierten Herren Theologen des IV. Jahrganges: Franz Kren zu St. Anton in W. B., Anton Kuhar in Polstrau, Peter Paulič zu St. Leonhard in W. B. und Franz Rampre zu St. Beit bei Grobelno.

In den dauernden Ruhestand ist getreten Herr Franz Leber, Pfarrer zu St. Johann bei Unterdrauburg.

Resigniert hat Herr Pfarrer Martin Stolz auf die Pfarre zur hl. Maria in Fresen.

F. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg.

am 15. September 1909.

† Michael,
Fürstbischof.